Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Молодий комунар

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання VIII ● № 116 (816). ● П'ЯТНИЦЯ, 29 ВЕРЕСНЯ 1967 РОКУ ● Ціна 2 коп.

ОУНБ ІМ. Д. І. ЧИЖЕВСЬКОГО

ПЛЕНУМ ЦК КПРС

26 вересня 1967 року відбувся Пленум Центрального Комітету КПРС.

Пленум заслухав і обговорив доповідь Генерального секретаря ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнєва «Про заходи по дальшому підвищенню добробуту радянського народу».

Пленум заслухав і обговорив доповіді заступника Голови Ради Міністрів СРСР, голови Держплану СРСР тов. М. К. Байбакова «Про проекти Державного плану розвитку народного господарства СРСР на 1968 рік і планів розвитку народного господарства СРСР на 1969 і 1970 роки» і міністра фінансів СРСР тов. В. Ф. Гарбузова «Про проект Державного бюджету СРСР на 1968 рік».

В цих питаннях Пленум прийняв відповідні постанови.

Пленум ЦК повністю схвалив розроблені Політбюро ЦК КПРС заходи по дальшому підвищенню добробуту радянського народу.

У зв'язку з обранням тов. О. М. Шелепіна Головою ВЦРПС Пленум ЦК увільнив його від обов'язків секретаря ЦК КПРС.

НА БЛАГО НАРОДУ

26 вересня 1967 року відбувся Пленум Центрального Комітету КПРС. Він заслухав і обговорив доповідь Генерального секретаря ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнєва «Про заходи по дальшому підвищенню добробуту радянського народу». Заслухано і обговорено також доповіді заступника Голови Ради Міністрів СРСР, Голови Держплану СРСР тов. М. К. Байбакова «Про проекти Державного плану розвитку народного господарства СРСР на 1968 рік і планів розвитку народного господарства СРСР на 1969 і 1970 роки», міністра фінансів СРСР тов. В. Ф. Гарбузова «Про проект Державного бюджету СРСР на 1968 рік».

Пленум цілком і повністю схвалив розроблені Політбюро ЦК КПРС відповідно до рішень XXIII з'їзду партії заходи по дальшому підвищенню добробуту радянського народу. Схвалено в основному проекти Державного плану розвитку народного господарства СРСР на 1968 рік і планів розвитку народного господарства СРСР на 1969 і 1970 роки, проект Державного бюджету СРСР на 1968 рік.

Рішення вересневого (1967 року) Пленуму ЦК КПРС — документи величезного політичного і соціально-економічного значення. Вони є новим яскравим свідченням безустанного піклування партії про поліпшення життя народу, послідовного втілення її благородного програмного лозунга: «Все в ім'я людини, для блага людини». Напередодні 50-річчя Жовтня ці рішення знову переконливо демонструють перед усім світом гуманізм, животворні сили і великі переваги соціалізму.

Радісну звістку про розроблені Політбюро ЦК КПРС і схвалені Пленумом заходи по дальшому підвищенню добробуту народу радянські люди сприйняли з великим піднесенням. На мітингах і зборах робітники, селяни, інтелігенція висловлюють глибоку подяку партії, її Центральному Комітетові за це ленінське піклування. Мільйони трудівників прагнуть відповісти на нього новими успіхами в комуністичному будівництві.

Нинішній ювілейний рік ознаменований видатними звершеннями радянських людей. Перетворюючи в життя намічену XXIII з'їздом КПРС програму створення матеріально-технічної бази комунізму, партія і народ добилися значного прискорення темпів розвитку промисловості та сільського господарства. Приріст промислової продукції за перше півріччя становив 10,6 проц. порівняно з тим самим періодом 1966 року. Впевнено йде по шляху невпинного піднесення сільськогосподарське виробництво. Збудовано величезну кількість нових підприємств, країна одержала десятки мільйонів квадратних метрів житлової площі, тисячі шкіл, лікарень і культурно-побутових закладів.

Все це — результат послідовного здійснення ленінського генерального курсу КПРС, одностайної підтримки його радянським народом.

На сучасному етапі комуністичного будівництва партія приділяє особливу увагу удосконаленню економічної політики, форм і методів соціалістичного господарювання, добивається прискорення науково-технічного прогресу, мобілізації всіх резервів і можливостей в інтересах підвищення ефективності суспільного виробництва. Час, що минув після жовтневого (1964 р.), березневого і вересневого (1965 р.) Пленумів ЦК, XXIII з'їзду партії, повністю підтверджує велику життєву силу вжитих нею заходів по поліпшенню керівництва народним господарством, планування і економічного стимулювання виробництва, розвитку демократичних основ управління, впровадженню наукової організації праці. Зростання економіки і продуктивності праці створює основу для всебічного піднесення матеріального добробуту народу.

Останнім часом у цій галузі зроблено особливо багато. Реальні доходи на душу населення зростають у нас на 6 — 7 процентів на рік. Неухильно розширяється народне споживання. Завершується переведення робітників і службовців на п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями. Тепер намічена XXIII з'їздом КПРС розгорнута програма підвищення рівня життя трудящих набирає дальшого здійснення в широких масштабах.

Відповідно до Постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 26 вересня 1967 року, схваленої Пленумом ЦК КПРС, з 1 січня 1968 року мінімальний розмір заробітної плати робітників і службовців збільшується до 60 карбованців на місяць. З цією метою їм встановлюються тарифні ставки і посадові оклади в розмірі не нижче 60 карбованців на місяць. А окремим категоріям працівників вони підвищуються до 70 карбованців. У першому півріччі наступного року зростуть у середньому на 15 процентів тарифні ставки робітникам-верстатникам машинобудівних і металообробних підприємств та цехів.

Для працівників промисловості, освіти, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства, науки, культури та інших галузей народного

(Закінчення на 2-й стор.).

ФЕСТИВАЛЬ МОЛОДІ УКРАЇНИ — КИЇВ - 1967

ДНІ, ЯКИХ НЕ ЗАБУТИ

З ФЕСТИВАЛЬНОГО ЩОДЕННИКА

24 ВЕРЕСНЯ. Вчора нам, кіровоградцям, аплодував весь Хрещатик. Це так. Ні в кого, мабуть, не було такої світлої колони. Наші дівчата у сніжнобілих блузах — мов пелюстки вишневого цвіту. Вони полонили киян. З нами йшов заслужений самодіяльний ансамбль танцю УРСР «Ятрань», який щойно повернувся з Москви, де проходили Дні України. Киянам добре відома майстерність кіровоградських танцюристів. Зустрічали їх вигуками «Браво!»

Хрещатик... Ріг Хрещатика і бульвару Шевченка. Тут — величний пам'ятник Володимиру Іллічу Леніну. Тут зупинилася колона молодих героїв республіки. В колоні й наші відомі земляки — Герой Соціалістичної Праці Людмила Музика, орденоносці — доярка Антоніна Бондар та пташниця Людмила Лисенко, краща трактористка області Валентина Плужник...

До підніжжя пам'ятника лягають червоні гвоздики. До підніжжя пам'ятника кладемо свої серця...

«За мужність кіровоградцям — привіт, привіт, привіт!» Це нам скандувала запорізька делегація, що йшла попереду. Вже коли підходили до Центрального стадіону, почався нежданий дощ. Ми змокли, проймала вечірня прохолода. Але трималися як слід. Чути було радісну закличну комсомольську пісню...

Те, що було на стадіоні, залишиться назавжди з нами — і урочистий марш делегацій, і бурхливі вітання київської піонерії, а потім фестивальний факел... І клятва молоді...

24 ВЕРЕСНЯ. Ранок. Тихий і світлий. Схили Дніпра. Він навмисне був тихим і світлим. Щоб той, хто спить під обеліском у могилі Невідомого солдата, почув биття нашого серця, яке дякувало за подвиг, яке тихо, нечутно ставало піснею мужньої клятви.

Кіровоградська делегація стояла ліворуч у людському коридорі, яким несли Гірлянду Слави до могили Невідомого солдата. Ми схилили голови в шанобі, ми згадували наших земляків-героїв, які не повернулися з важкого походу.

14.00 У величному залі Палацу спорту закривався фестиваль молоді України. Ми вітали переможців конкурсів.

Бачили наших ятранців на святковому концерті. Вони прекрасно виконали спортивний танець та хореографічну композицію «Щедрі дари української землі».

Питали: «А хто вони такі, ятранці?» Де працюють, чи вчаться, чи професіонали. Ми були горді...

«Пісню про тривожну молодість», розпочату лауреатом фестивалю Анатолієм Мокренком, співав увесь зал. То була пісня єдності, пісня клятви, пісня майбутніх зустрічей...

25 ВЕРЕСНЯ. Ранок. Закривається республіканський зліт переможців походу по місцях революційної, бойової і трудової слави.

Ми вітали наших стрільців, наших черевоних слідопитів. Результати змагання з туристського багатоборства трохи розчарували...

Сьогодні о другій годині і завтра о першій ночі наша делегація від'їздить на Кіровоградщину. Ми не їдемо додому переможцями. Що ж — шкода. Але ми повеземо з собою в серці священну київську землю, зустріч з молоддю всієї України, клятву на вірність ідеалам революції, ідеалам наших батьків.

В. ПОГРІБНИЙ.

ПРО ВСІХ ТУРБОТА

ДЕНЬ 27 вересня ювілейного року запам'ятається надовго. Почалося зранку. Прийшов на роботу, а в цеху вже зібралося кілька чоловік. Один тримає розгорнуту газету, щось говорить про збільшення заробітної плати.

Підійшов ближче. У вічі кидаються великі літери. Повідомлення про Пленум ЦК КПРС, Постанови партії і уряду.

На обличчях верстатників посмішки: у них — підвищення заробітної плати. Електрики теж задоволені. І в тих, хто має низькі розряди, зарплата буде тепер не менше 60 карбованців.

І ми ще раз переконуємося, що для Комуністичної партії благо народу — над усе. Про всіх дбає ленінський Центральний Комітет. Тим робітникам і службовцям, які мають відпустку тривалістю 12 робочих днів, вона збільшується до 15. Розмір податку з заробітної плати від 61 до 80 карбованців знижується в середньому на 25 процентів. Підвищуються розміри допомоги по тимчасовій непрацездатності, знижується вік, що дає право на пенсію по старості робітницям окремих професій та робітникам.

Енергетики ретельно перечитують всі матеріали про роботу Пленуму ЦК КПРС і схвалюють його документи. А я поспішаю до свого робочого місця. Треба встигнути пошвидше виконати норму, переодягтись і — в партком заводу. Сьогодні повинен одержати картку кандидата в члени партії.

...Додому йшов знайомими вулицями. І вони мені здавались незвичайними, святковими.

Д. ТАНСЬКИЙ,
робітник енергоцеху заводу «Червона зірка».
м. Кіровоград.

Колона кіровоградців на Хрещатику. Фото В. Ковпака.

ЦЕ БУЛО НА ФЕСТИВАЛІ

Дзвенить кельма кіровоградця Василя КРОТЕНКА.
Фото В. Ковпака.

НА БЛАГО НАРОДУ

(Закінчення. Початок на 1-ій стор.).

господарства в районах Далекого Сходу і Європейської Півночі запроваджуються відповідні коефіцієнти, які підвищують їх заробітну плату, розширяються пільги для них.

Збільшується до 15 робочих днів тривалість відпустки робітникам і службовцям, які користуються тепер відпусткою загальною тривалістю в 12 робочих днів. Продовжується дальше зниження і скасування податків із заробітної плати робітників та службовців: ставки податків з щомісячної заробітної плати від 61 до 80 карбованців на місяць зменшуються в середньому на 25 процентів.

Значно поліпшується пенсійне забезпечення інвалідів з числа військовослужбовців. Скорочено на п'ять років вік, що дає право на пенсію по старості робітницям окремих професій підприємств текстильної промисловості, які зайняті на роботах з підвищеною інтенсивністю праці. На п'ять років знижується і вік, необхідний для одержання пенсій по старості членам колгоспів. Зростають мінімальні розміри пенсій колгоспникам. Встановлюється допомога інвалідам з дитинства II груп, що досягли 16 років.

Ці та інші заходи забезпечать підвищення матеріального добробуту десятків мільйонів радянських людей. На їх здійснення асигнуються мільярди карбованців з Державного бюджету СРСР.

Велике соціально-політичне значення має те, що, добиваючись зростання добробуту народу, наша партія послідовно проводить лінію на зближення рівня життя різних груп трудівників. Тим самим завдається нового нищівного удару по вигадках наших недругів, які зводять наклепи на радянський лад, намагаючись заперечувати закономірність підвищення матеріального добробуту всіх трудящих при соціалізмі.

Можна не сумніватися, що повідомлення про вересневий Пленум ЦК КПРС, про нові кроки Комуністичної партії і Радянської держави, які поліпшують життя народу, дістануть найширший відгук на всіх континентах. Вони обрадують друзів Радянського Союзу, запалять мільйони трудящих країн капіталу в їх революційній боротьбі проти експлуатації і гноблення. І це, безсумнівно, знову підтверджує історичні вказівки В. І. Леніна про те, що соціалізм має силу прикладу, що головний свій вплив на світовий революційний процес ми справляємо своєю господарською політикою.

Схвалені в основному Пленумом Центрального Комітету проекти народногосподарського плану на 1968 рік і планів на 1969 та 1970 роки виходять з Директив XXIII з'їзду КПРС по п'ятирічці. Мають бути забезпечені високі темпи розвитку всіх галузей промисловості і сільського господарства, науки та культури, дальше зміцнення оборонної могутності Радянського Союзу. Генеральною лінією партії залишається переважний розвиток важкої індустрії, в тому числі таких її галузей, як металургія, енергетика, хімія.

Рішення Пленуму ЦК КПРС висувають нові великі завдання перед партійними і радянськими організаціями, господарськими органами, виробничими колективами, всіма радянськими людьми. В інтересах здійснення заходів по дальшому поліпшенню життя трудящих треба посилити боротьбу за краще використання виробничих фондів, прискорення оборотності оборотних коштів, за суворий режим економії на всіх ділянках нашого господарського будівництва.

Обов'язок партійних організацій — активно розгортати пропаганду рішень Пленуму ЦК, довести їх до кожної людини, мобілізувати сили комуністів, всіх радянських людей на їх успішне перетворення в життя.

В планах партії знаходять свій вияв зростаюча матеріальна і духовна могутність Країни Рад, розум і енергія мільйонів будівників комунізму, їх безмежна відданість ідеям марксизму-ленінізму. Радісно зустрічаючи 50-річчя Великого Жовтня, знаменуючи свято небаченим розмахом змагання, радянський народ ще тісніше згуртовується навколо Комуністичної партії, її ленінського Центрального Комітету і впевнено йде вперед по шляху будівництва комунізму — світлого майбутнього нашої Батьківщини і всього людства.

(«Правда» від 28 вересня).

МИНУЛО 25 РОКІВ ПІДПІЛЬНІЙ КОМСОМОЛЬСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ «МОЛОДА ГВАРДІЯ». ПУБЛІКУЄМО СПОГАДИ ОДНОГО З КЕРІВНИКІВ МОЛОДОГВАРДІЙЦІВ — ІВАНА ТУРКЕНИЧА. ВОНИ НАПИСАНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ І БУЛИ НАДРУКОВАНІ В АРМІЙСЬКІЙ ГАЗЕТІ «ЗА НАШУ ПОБЕДУ». А ЧЕРЕЗ П'ЯТЬ МІСЯЦІВ, У СЕРПНІ 1944 РОКУ, ТУРКЕНИЧ ЗАГИНУВ. ВІН ПОХОВАНИЙ НА ЦЕНТРАЛЬНІЙ ПЛОЩІ МАЛЕНЬКОГО ПОЛЬСЬКОГО МІСТЕЧКА ГЛОГУВА В ЖЕШОВСЬКОМУ ВОЄВОДСТВІ. ПІСЛЯ ВІЙНИ ЙОГО ПРАХ БУВ ПЕРЕНЕСЕНИЙ В ЖЕШОВ, ДЕ НА ВІЛЬКОВИЙСЬКОМУ КЛАДОВИЩІ ВИСОЧИТЬ ОБЕЛІСК І У ВЕЛИКИХ КАМ'ЯНИХ ЧАШАХ ПАЛАХКОТИТЬ ВІЧНИЙ ВОГОНЬ.

КРАСНОДОНСЬКЕ ПІДПІЛЛЯ

КІНЕЦЬ «ГНІЗДА РАБСТВА»

В одну з грудневих ночей 1942 року засідав штаб нашої підпільної комсомольської організації «Молода гвардія». Пам'ятаю, ми так захопилися розробкою планів своєї роботи, що не почули умовного стуку в вікно. Олена Миколаївна — мати Олега Кошового — перша відгукнулася на стукіт, відкрились двері, і в кімнату ввійшла Люба Шевцова. Весь день вона провела серед офіцерів німецького гарнізону, видаючи себе за дочку крупного промисловця, і тепер прийшла повідомити нам про результати своєї розвідки. Вона дізналася, що через кілька днів почнеться масове вивезення дівчат і всіх працездатних чоловіків Краснодона в Німеччину. На «біржі праці» вже заготовлені списки на кілька тисяч жителів.

— Ми повинні зірвати цей захід німців, — сказала Люба. — Наш комсомольський обов'язок не дати німецьким тварюкам вивезти подруг, сестер, батьків і братів на німецьку каторгу.

На цьому засіданні ми вирішили спалити «біржу праці», щоб у вогні загинули списки намічених до вивезення в рабство людей. Серьожа Тюленін — один з наймолодших підпільників — запропонував негайно відправитись до біржі, перевірити пильність вартових, а потім принести із підпільного складу необхідну кількість вибухівки і бікфордів шнур. Розхвильовано говорячи про необхідність термінових дій, він уже було встав з місця, щоб іти, та я його поставив по команді «струнко» і запитав:

— Товаришу Тюленін! Ви ще не отримали наказу — яке ж ви маєте право йти?

— Винен, товаришу командир, — відповів Серьожа.

Штаб розробив детальний план. Ми повинні були підпалити приміщення в трьох різних місцях. Кілька днів Люба Шевцова вела розвідку всіх підступів до «гнізда рабства», так називали «біржу праці» краснодонці. Вона була знайома з кількома німецькими офіцерами і легко проходила туди, куди було закрито доступ іншим.

...Ніч видалася винятково темною і вітряною. Сергій Тюленін, Люба Шевцова і Віктор Лук'яненко ще завидна засіли в густому чагарнику, до якого прилягала західна частина «біржі». Вони дочекались темряви, тихо підповзли до приміщення, обережно видавили скло в одному з вікон і проникли всередину. Люба знала, що в коридорі знаходиться вартовий. Двері кімнати, в яку вони потрапили, виявилися відкритими, і Люба з Сергієм, залишивши Віктора в кімнаті, обережно перейшли в другу частину приміщення. Кілька паличок артилерійського пороху і пляшечки бензину, що захопила Люба, було досить, щоб підпалити портьєри, диван і

стіл, завалений паперами. Віктор тимчасом підпалив стіни машинного бюро, оббиті тканиною. Через декілька хвилин друзі були вже за межами приміщення.

БУДНІ БОРОТЬБИ

Вечорами ми часто збиралися на кухні в Олега Кошового... Віконниці і двері щільно закриті. В будинку панує мертва тиша. Звідкись з-під підлоги чується хрипіння, і, нарешті, неголосно, та виразно доносяться дорогі серцю звуки: «Широка стра-на моя род-на-я...» І через хвилину диктор говорить про перемоги Червоної Армії. Ми чуємо Москву!

Під підлогою кухні, скорчившись у три погибелі, сидів Олег Кошовий, настроюючи приймач. Він десь роздобув його і з великим риском приніс додому. Ми записували дорогоцінні слова правди, а наступного дня Толя Попов і Володя Осьмухін в нашій підпільній друкарні друкували зведення Радінформбюро. Ми розповсюджували його по місту як листівку. Товариші діяли сміливо. Листівки, підписані трьома літерами ШМГ (Штаб Молодої Гвардії), з'являлися всюди: в кошиках перекупок на ярмарку, на стінах німецьких установ, в церкві і кіно. Вася Пиріжок у базарні дні приклеював на спини поліцаїв папірці з написом «Смерть продажним шкурам!», Серьожа Тюленін «шефствував» над кінотеатром. Коли в залі гасили світло, він розкидав листівки серед публіки. Ваня Земнухов «завідував» церквою. Одного разу моя родичка пішла туди пом'янути покійних. Коли дячок повернув їй списки померлих родичів, вона розгорнула свою карточку і прочитала: «Як жили, так і будемо жити. Як ми були, так і будемо під радянським прапором»... За шість місяців «Молода гвардія» випустила і розповсюдила в Краснодоні більше 30 листівок тиражем понад 5 тисяч примірників.

Кожен молодогвардієць вважав за честь вступити в комсомол і носити біля серця маленьку книжечку, яка була віддрукована в нашій друкарні й заміняла комсомольський квиток на час Вітчизняної війни...

Щодня ми вели ретельну розвідку, стежили за кожним кроком німців і посилено поповнювали свій таємний склад трофейною зброєю. Готуючись до повстання, ми знали, що зброї знадобиться багато. Тому здобути зброю вважалось у нас найціннішим і найважливішим. Ми здобували її всіма методами. Якось Олег повідомив мені, що у дворі будинку, де раніше жив страчений німцями комуніст Валько, закопані дві гвинтівки. Квартиру страченого комуніста займав начальник німецької «біржі праці». Він тримав у дворі великого клятого вовкодава. Це нас не зупинило: Олег, Семен Остапенко і я пробрались уночі до будинку Валька. Шматок хліба із захованою в ньому голкою позбавив нас від собаки. Ми відкопали гвинтівки і благополучно принесли їх на склад.

Так проходили бойові будні в глибокому підпіллі.

СОНЦЕ СЕРЕД НОЧІ

Наближалась 25-а річниця Жовтня. Наша підпільна організація вирішила гідно відзначити велике свято. Страждання краснодонців були такі великі, знущання німців такі звірячі, що нашим комсомольським обов'язком було за всяку ціну підбадьорити змучених людей, вдихнути в їх серця нову надію на неминуче і швидке звільнення.

Перш за все ми підготували невеликі святкові подарунки сім'ям робітників, особливо потерпілим від рук німецьких катів. Закупили продукти на гроші з нашого комсомольського фонду. Пам'ятаю, напередодні свята я пішов з пакунком під пахвою на околицю міста, де жила сім'я мого товариша-фронтовика. В Краснодоні залишилась його дружина, старенька мати і четверо малят. І ось я приніс їм хліб та трохи крупи. Голодні діти прийняли подарунок з криком радощів.

В ніч з 6 на 7 листопада за рішенням нашого штабу ми підняли на головних будинках міста червоні стяги. Це був сміливий ризикований захід. Розбились на кілька груп. Кожна взяла червоне полотнище і пішла в темну осінню ніч. Найбільше полотнище з написом «СМЕРТЬ НІМЕЦЬКИМ ОКУПАНТАМ!» взяв Володя Осьмухін для того, щоб підняти його над приміщенням тієї школи, де ми вчилися до війни. Уля Громова стала на одному розі кварталу, я на іншому, а Володя поліз на дах. На вулиці було темно і тихо. Мрячив дрібний дощ. Я дивився на темні силуети будинків і думав: «Ось лежить зараз переді мною моє рідне шахтарське містечко. Фашисти вважають, що вони омертвили його навіки. А тимчасом воно живе і бореться, вірить і надіється».

(Закінчення буде).

На фото: на центральній площі Краснодона стоїть пам'ятник молодогвардійцям. У бронзі втілено незабутні образи Олега Кошового, Сергія Тюленіна, Уляни Громової, Івана Земнухова, Любові Шевцової. Тисячі людей приходять сюди, щоб уклонитись пам'яті відважних комсомольців.
Фото Р. Азріеля.
Фотохроніка РАТАУ.

ЧЕРВОНА ГВОЗДИКА

ДОРОГА ПОЧАЛАСЬ В ОДИНАДЦЯТІЙ

Партизанський загін, в якому брав участь Григорій Михайлович Гончар, діяв на території Черкаської, Київської та Кіровоградської областей.

...В одному із сіл, недалеко від Кам'янки, дуже вже відзначився староста. За злодіяння фашистське командування навіть нагородило його.

І ось одного разу в село в'їхала автомашина. В ній був офіцер гестапо, два солдати та розмальована, з золотими перснями на руках, перекладачка. Питають, де знаходиться будинок старости. Люди показують на великий будинок під шифером.

Староста був дуже зворушений таким візитом і радо зустрів гостей.

Офіцер гестапо наказав передати старості через перекладачку, щоб він вдягнув свій святковий костюм і медаль. Його, мовляв, хочуть сфотографувати для берлінських газет.

Через кілька хвилин щасливий староста їхав у автомашині вулицями села. Він був переповнений почуттям гордості від того, що всі колгоспники бачать, які у нього друзі і яким він авторитетом користується у них.

Старосту сфотографували, правда, коли він уже висів на високій осиці.

Ще багато цікавих епізодів із свого життя розповів Герой Радянського Союзу, наш земляк, Григорій Михайлович Гончар.

А все почалось ось із чого. Учні одинадцятої школи вирішили розпочати пошук випускників школи і написати історію закладу.

В цій роботі брали участь всі учні. Після довгих пошуків (в архіві, військкоматі, музеї історії заводу «Червона зірка») їм пощастило довідатись, що директор Івано - Франківського автошляхового технікуму Герой Радянського Союзу Григорій Михайлович Гончар — випускник одинадцятої школи. Крім того, їм вдалося встановити, що він колись працював на «Червоній зірці», починав свою військову службу в Кіровограді.

Діти написали Герою листа. Незабаром надійшла відповідь і фото з дарчим написом. В листі Г. М. Гончар писав про своє життя, цікавився навчанням піонерів.

Почалось жваве листування. Минув рік. І ось Г. М. Гончар приїхав у гості до учнів.

З великим хвилюванням переступив він поріг школи, яку закінчив 38 років тому. А в цей час у залі на нього чекала вже вся піонерська дружина. Оплесками зустріли діти появу Григорія Михайловича. Командири загонів здали йому рапорти.

Коли збір дружини наближався до кінця, учениця четвертого класу Іра Ярмилко пов'язала Герою галстук.

Потім вся дружина дала клятву на вірність справі батьків.

Д. МЕЛЬСТЕР,
вчитель школи № 11.
м. Кіровоград.

Хто ж буде переможцем?

3 вересня було вміщено питання першого туру вікторини «Молодого комунара» «Кіровоградщина — 50». Відповіді, що надходять, свідчать про добру ерудицію наших читачів, про знання історії свого краю і відомих земляків.

Валентина Камардаш, бібліотекарка з с. Великої Виски, відповідаючи на четверте питання вікторини, не тільки назвала 31 Героя Соціалістичної Праці, а й вказала місце роботи кожного. Не обмежилася вона і лише переліком прізвищ командирів партизанських загонів, що діяли в період Великої Вітчизняної війни на Кіровоградщині, а й вказала, коли ці загони було сформовано.

Добре обізнана Валентина і в спорті. Та все ж, як свідчить відповідь, більш ретельніше слідкував за грою Паркуяна електромонтажник з Кіровограда Микола Чабаненко.

Остаточні підсумки по першому туру ще не підбиті. Чекаємо ваших відповідей.

Нові документи Ілліча

Більш як сто документів, вперше опублікованих у Повному зібранні творів В. І. Леніна, побачили відвідувачі Центрального музею В. І. Леніна. Вони експоновані в залах, присвячених діяльності Володимира Ілліча в період підготовки і проведення Великої Жовтневої соціалістичної революції. Документи відкритої тут оновленої експозиції розповідають про геніальну прозорливість вождя, його титанічну, невтомну працю, яка забезпечила переможне повстання у Петрограді і тріумфальний похід Радянської влади по країні.

Нове в експозиції — широкий показ перемоги Жовтня в Москві, тріумфального походу Радянської влади по неосяжних просторах колишньої Російської імперії. Привертають увагу електрифіковані стенди, що розповідають про діяльність В. І. Леніна в дні Жовтня і на посту Голови Ради Народних Комісарів у перші дні Радянської влади.

В залах широко представлено найкращі твори радянського образотворчого мистецтва, присвячені Іллічу. Експозиція завершується великим розділом «Ленін про значення Великої Жовтневої соціалістичної революції».

(ТАРС).

„Наймичка" Тоня

Часто можна зустріти на вулицях Долинської стареньку жваву жінку. Антоніна Терентіївна Чеброва любить квіти, любить поливати їх, поратися в садку.

Та мало хто з долинчан знає, що вона брала участь у боротьбі з бандитизмом.

...Великі банди були знищені, лише бродили по району окремі бандити, переховувалися в лісах, кормилися у куркулів. Скільки не ловили бійці загону по боротьбі з бандитизмом Козенюка, їм не щастило. Бандитові допомагали куркулі з хутора Боголюбівки Петрівського району.

І ось на хуторі з'являється наймичка, чорнява вродлива дівчина. Не нахваляться її працею хазяї. Увечері разом з іншими дівчатами Тоня ходила на вечорниці, танцювала, співала.

А одного разу побачила в гурті молоді незнайомого хлопця.

— Козенюк, — прошепотіла одна з дівчат.

Тоня наблизилася до бандита.

— Що за чорнява? — нахабно простягнув Козенюк руку, щоб обійняти дівчину, та так і завмер з розкритим ротом: на нього погрозливо дивилося чорне око нагана. Тендітна дівчина-комуністка Тоня Чеброва полонила громилу.

З. НОСУЛЬ,
зав. шкільним відділом Долинського РК ЛКСМУ.

ВИХОВУЄМО ПАТРІОТІВ, ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ

Як велика ріка бере початок з струмочків, так і велика справа починається з малого. Кілька років тому побував Панас Антонович Палєєв у Башкирії. Повернувся, розповів школярам про башкирських друзів. Почали з ними листуватися. А згодом у новоукраїнській школі № 2, де Панас Антонович директором, було організовано інтернаціональний куточок.

Сьогодні таких куточків в районі — понад 40, тобто вони є у кожній середній та восьмирічній школах. І кожний куточок — то яскрава розповідь про дружбу новоукраїнських школярів з своїми ровесниками з інших республік і за рубежем. У новоукраїнській школі № 6 можна побачити листи від болгар і чехів. З болгарськими та чехословацькими школярами, а також з латвійськими, литовськими та естонськими листуються вихованці Рівнянської школи-інтернату.

Ми розуміємо, що інтернаціоналістом з великої літери людина може стати лише тоді, коли вона безмежно любить свою Батьківщину, коли береже і множить славні традиції попередніх поколінь. І тому ще з шкільних років виховуємо ці риси. У цьому допомагають, розповідаючи про шлях революції, старші товариші — ветерани борні і праці.

Безсумнівно, школярам шостої школи міста Новоукраїнки надовго запам'ятається зустріч з героєм книги Вершигори «Люди з чистою совістю», нині директором місцевого цукрозаводу Олександром Євграфовичем Лукашенком, з братом першого секретаря райкому комсомолу Івана Демченка — Ільком Григоровичем Демченком та з іншими ветеранами. Піонери цієї школи написали історію вулиці Леніна в своєму місті, зібравши спогади учасників революції і війни з фашизмом.

Захарівські слідопити відшукали рідних воїнів, які загинули у боях за їх село, і запросили приїхати на відкриття пам'ятника визволителям. Потім на мітингу були сльози матерів, але була й клятва юних на вірність старшому поколінню. Клятва, яка запам'ятається на все життя.

Інтернаціональне і патріотичне виховання молоді не закінчується із закінченням нею школи. Воно триває і далі, але форми дещо інші. Це — «вогники», зустрічі з іноземними делегаціями, розповіді наших туристів. Найбільш вдалим можна вважати «вогник», проведений у Новоукраїнці, на якому були доярки, механізатори місцевих колгоспів «Росія», «Дружба» та молодь міста. Почався «вогник» піснею «Вихри враждебные веют над нами». Потім старий комуніст Максим Григорович Зотов повідав про 50-річний шлях Країни Рад.

В останній час все більше молоді буває по туристських путівках у братніх соціалістичних країнах. Ось і недавно повернулися з Польщі доярка колгоспу «Заповіт Леніна» Галина Козюра, акушерка Комишуватської лікарні Раїса Мішкурова, зубний технік тієї ж лікарні Діна Сідей, а з Німецької Демократичної Республіки — десятикласниця Новоукраїнської середньої школи № 7 Ліда Голіусова, десятикласниця Малопомічнянської середньої школи Неля Васильєва. Їх розповіді допомагають краще бачити досягнення наших друзів, а водночас і допомагають формувати почуття інтернаціональної дружби.

В. КРЕЦУЛ,
другий секретар Новоукраїнського райкому комсомолу.

> «Ідеологічна робота на сучасному етапі відбувається в обстановці розгортання і поглиблення громадсько-політичної і трудової активності радянських людей, в умовах напруженої класової боротьби на міжнародній арені. Її головні завдання визначені партійною Програмою, рішеннями XXIII з'їзду КПРС. Це,насамперед, розвиток високої політичної свідомості і комуністичного ставлення до праці та суспільної власності, виховання трудящих, молоді в дусі радянського патріотизму, пролетарського інтернаціоналізму, непримиренності до буржуазної ідеології, готовності захищати завоювання соціалізму».
>
> *(Із Тез ЦК КПРС «50 років Великої Жовтневої соціалістичної революції»).*

ЦИФРИ І ФАКТИ

● Порівняно з 1913 роком у 1966 році продукція промисловості збільшилась у 66 раз, в тому числі машинобудування і металообробки — в 538 раз. (З Тез ЦК КПРС «50 років Великої Жовтневої соціалістичної революції»).

● Перше місце в Європі і друге в світі займає Радянський Союз за обсягом виробництва продукції машинобудування. Щороку в нашій країні випускається більш як 125 тисяч найменувань машин, механізмів і устаткування.

● 190 тисяч металорізальних верстатів і близько 38,2 тисячі ковальсько-пресових машин випускається щороку в нашій країні. Парк металорізальних верстатів вітчизняного виробництва налічує тепер близько трьох мільйонів одиниць.

● СРСР перевершує США щодо виробництва магістральних електровозів і тепловозів, зернозбиральних комбайнів, гідравлічних турбін, наручних і кишенькових годинників.

● На полях нашої країни наприкінці 1966 року працювало 1700 тисяч тракторів, 540 тисяч зернозбиральних комбайнів, більш як мільйон вантажних автомобілів, десятки мільйонів плугів, косарок, сівалок.

● Ленінградські турбобудівники створили для Красноярської ГЕС найпотужнішу в світі турбіну — 508 тисяч кіловат.

МЕЛЕЕКРАН

● ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

П'ЯТНИЦЯ, 29 вересня. Перша програма. 11.00 — Теленовини. (М). 11.05 — Літопис піввіку. «Рік 1941-й». Телефільм. (М). 17.00 — «Загубилася онучка». Телефільм. (К). 17.20 — До 50-річчя Великого Жовтня. На допомогу вивчаючим марксизм-ленінізм. (К). 17.40 — Телевісті. (К). 18.00 — Естафета новин. (М). 19.00 — Дні Російської Федерації у Москві. Заключний концерт всеросійського огляду художньої самодіяльності. Передача з Кремлівського Палацу з'їздів. (М). 22.05 — Програма УТ, присвячена дню Миколаївщини. (К).

Друга програма. 11.00 — Телефільм «Нарулла Базетов» та фільм-опера «Царева наречена». (Кіровоград). 22.00 — Фільм-опера «Царева наречена». (Кіровоград).

СУБОТА, 30 вересня. **Перша програма.** 10.00 — Телефільм «Іванова музика» та кінозбірник «Казки для дорослих». (Кіровоград). 15.20 — «Народний музей «За владу Рад». (Свердловськ). 15.50 — «Старт-67». (К). 16.20 — «Радимо, пропонуємо, повідомляємо». (К). 16.40 — Телевісті. (К). 17.00 — «Клуб кіномандрівників». (М). 18.00 — Літопис піввіку. «Рік 1942-й». Телефільм. (М). 19.00 — Дні Російської Федерації у Москві. «На вогник». (М). 20.30 — До початку нового навчального року в мережі партійної освіти. (Кіровоград). 20.45 — «Прожектор». (Кіровоград). 21.00 — «Світ у вересні». (М). 21.30 — Оголошення. (Кіровоград). 21.35 — Кіножурнал «Зірке око» та кінозбірник «Казки для дорослих». (Кіровоград).

Друга програма. 10.00 — Гімнастика для всіх. (М). 10.30 — Для школярів. «Іду по вулиці Лягіна». (Миколаїв). 11.00 — «Прогрес». Інтервізійний журнал. (М). 15.00 — Фільм для дітей. (Дніпропетровськ). 15.20— «Народний музей «За владу Рад». (Свердловськ). 15.50 — Телевізійна вечірня газета. (Дніпропетровськ). 16.30 — «Музичний екран школяра». (Дніпропетровськ) 20.30 — Теленовини. (М). 21.30 — «Кохати заборонено». Кінокомедія. (К). 23.00 — «Веселий кінескоп». (К).

● ПОКАЗУЄ ДНІПРОПЕТРОВСЬК

П'ЯТНИЦЯ, 29 вересня. 11.05 Літопис піввіку. «Рік 1941-й». Телевізійний фільм. (М). 12.05— Телевізійний фільм. 17.10 — «Школа комсомольського пропагандиста». 17.25 — Дніпровські новини. 17.35 — Фільм для дітей. 17.40 — Телевізійні вісті. (К). 18.00 — Естафета новин. (М). 19.00 — Дні Російської Федерації у Москві. 22.05 — До 50-річчя Великого Жовтня. Програма УТ, присвячена дню Миколаївщини.

СУБОТА, 30 вересня. 11.20 — Художній фільм «Дванадцять могил Ходжі Насреддіна». 15.00 — Фільм для дітей. 15.20 — «Народний музей «За владу Рад». (Свердловськ). 15.50 — Телевізійна вечірня газета. 16.30 — «Музичний екран школяра». 17.00 — «Клуб кіномандрівників». (М). 18.00 — Літопис піввіку. «Рік 1942-й». Телевізійний фільм. (М). 19.00 — Дні Російської Федерації у Москві. 20.30 — Теленовини. (М). 21.00— «Світ у вересні». (М). 21.30 — Художній фільм «Дванадцять могил Ходжі Насреддіна».

● ПОКАЗУЄ МИКОЛАЇВ

П'ЯТНИЦЯ, 29 вересня. 10.30— Фільм для дітей. 11.05 — Літопис піввіку. «Рік 1941-й». Телевізійний фільм. (М). 12.05 — Художній фільм «Невловимий Ян». 16.50 — Передача з Одеси. 17.25 — Кінохроніка. 17.40 — Телевізійні вісті. (К). 18.00 — Естафета новин. (М). 19.00 — Дні Російської Федерації у Москві. 22.05 — До 50-річчя Великого Жовтня. Програма УТ, присвячена дню Миколаївщини.

СУБОТА, 30 вересня. 10.30 — Для школярів. «Іду по вулиці Лягіна». 11.00—Художній фільм «Порожній рейс». 15.00 — Передача з Одеси. 15.20 — Народний музей «За владу Рад». (Свердловськ). 15.50 — Фільм для дітей. 17.00 — «Клуб кіномандрівників». (М). 18.00 — Літопис піввіку. «Рік 1943-й». Телевізійний фільм. (М). 19.00 — Дні Російської Федерації у Москві. 20.30 — Телевізійні новини. (М). 21.00 — «Світ у вересні». (М). 21.30 — Передачі з Одеси.

ТУРИСТИ ПРОКИНУЛИСЬ ПЕРШИМИ

ТОГО РАНКУ чи не найпершими прокинулись юні. Адже сьогодні неділя, надворі не по-осінньому тепло. Цей день оголошено в школах туристським, похідним.

До просторого подвір'я середньої школи № 5 збираються піонери. У кожного за плечима рюкзак, в руках — альпеншток. Всюди чути гомін: обмірковуються заплановані маршрути, йдуть останні приготування.

Одна за одною вирушають туристськими стежками групи юних мандрівників. У всіх одна мета: ближче познайомитися з рідним краєм, побачити величні перетворення, здійснені на честь славного 50-річчя Радянської влади, помилуватися чудовими краєвидами.

Цікавими стежками, понад морем, проходив маршрут загону 7-го класу до місця, де знаходилося місто Новогеоргіївськ. Старша піонервожата Людмила Порохницька та її помічниця Ліда Боровська задоволені всіма туристами. Жоден із 25 піонерів не поскаржився на втому. Командир загону Валя Мартинова зуміла швидко організувати привал на ніч. До вогнища, від якого невдовзі смачно запахла похідна каша, майстерно зварена Оленою Казанджієвою, приходять місцеві жителі. Колгоспник С. П. Філіпенко та вчитель М. М. Бондаревський розповіли туристам про минуле міста Новогеоргіївська. А ввечері біля вогнища довго не стихали пісня та сміх. На другий день кремгесівці зустрілися з піонерами села Нагірного у дружньому футбольному змаганні. Перемога у матчі з рахунком 2:0 наче піддала юним нових сил. З веселим настроєм поверталися юні туристи до рідних осель.

І. КАРАНТ,
відповідальний організатор туристської роботи серед школярів міста.

м. Кремгес.

ЧЕМПІОНИ — В КОЛГОСПІ імені ЛЕНІНА

В першості Новоукраїнського району з футбола серед команд ДССТ «Колгоспник» взяло участь 16 сільських колективів. Ігри проходили в двох зонах за круговою системою. По два переможці зон мірялися силами у фіналі, який проходив на районному стадіоні «Комсомолець».

Спортсмени колгоспу імені Леніна провели всі зустрічі без поразок, але, звівши дві зустрічі внічию і перемігши в одній, набрали 4 очка. Таку ж кількість очок набрала команда сільгоспартілі імені Пархоменка. Додаткова зустріч цих команд повинна була виявити чемпіона. Перемогли футболісти колгоспу імені Леніна з рахунком 3:1. Переможці нагороджені перехідним призом, грамотами.

Почесними грамотами нагороджені голова цієї ж артілі О. Тунік та голова колгоспу імені Пархоменка С. Шепель, які докладають чимало зусиль для розвитку фізкультури і спорту на селі.

Л. КУГЕЛЬ,
голова районної федерації футбола, суддя республіканської категорії.

СТАДІОНОМ ЗАВОЛОДІЛИ ШКОЛЯРІ

В Кіровограді на стадіоні спортклубу «Зірка» відбулися змагання з легкої атлетики серед учнів восьмирічних шкіл міста.

Напружена боротьба, в якій взяли участь 374 юних спортсмени, закінчилася переконливою перемогою команди легкоатлетів восьмирічної школи № 25 (директор В. Т. Конопляник, вчитель фізвиховання Г. М. Гриценко). Команда цієї школи набрали 5652 очка, що дорівнює кількості очок, набраних разом колективами шкіл №№ 2, 9, 17, 21, 22, 33. На друге місце вийшла команда школи № 18, на третє — школи № 10.

95 учасників змагань виконали розрядні вимоги III дорослого, I та II юнацьких розрядів.

Найкращого особистого результату домоглася учениця школи № 10 А. Зінченко, яка на дистанції 300 метрів показала результат 44,8 сек. і виконала норматив II спортивного розряду для дорослих.

На рівні III спортивного розряду виступили: А. Зінченко (школа № 10) в бігу на 200 м, Л. Астаф'єва (школа № 25) в бігу на 60 м, В. Бакаєв (школа № 25) в бігу на 60 м та інші.

Невдало виступили спортсмени шкіл №№ 33, 2, 22 та школи № 7, команда якої не набрала жодного очка.

В. ЮРЧЕНКО,
головний секретар змагань.

На фото: старт забігу на 1000 метрів.

Фото учня 7-го класу Кіровоградської СШ № 8 А. ЦЕСАРСЬКОГО.

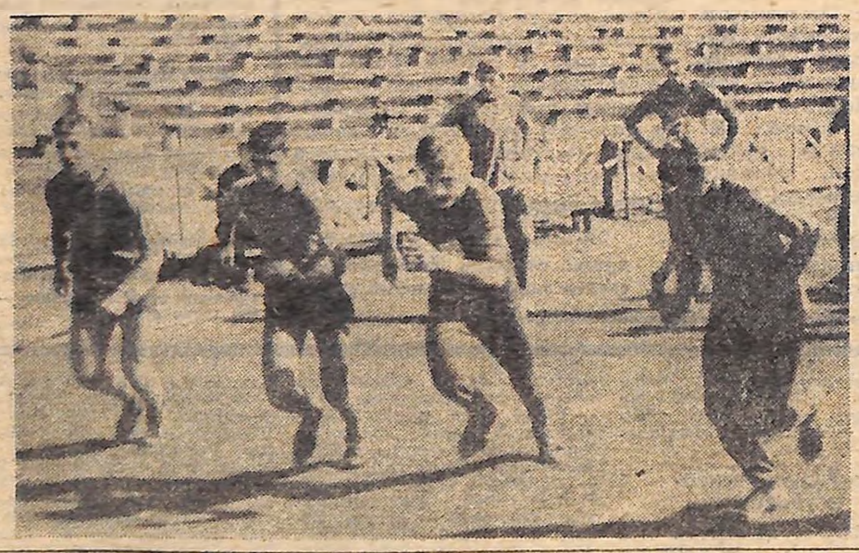

ЧЕМПІОНАТ КРАЇНИ

Футбол

У середу, 27 вересня, відбулися чотири матчі чемпіонату країни з футбола.

Команда «Крила Рад», яка приймала на своєму полі футболістів «Торпедо» (Кутаїсі), пішла з поля переможеною — 2:3.

«Шахтар» забив у гостях два гола і...програв «Арарату» — 1:2.

Матч «Зеніту» з алма-атинським «Кайратом» закінчився внічию — 0:0.

МАЙСТРИ МАЛОЇ РАКЕТКИ

Закінчилась міжвідомча особисто-командна першість області з настільного тенісу. В командному заліку переможцями стали спортсмени спортклубу ««Зірка». На другому місці тенісисти ДСТ «Спартак», на третьому — команда ДСТ «Трудові резерви».

В особистій першості серед жінок неодноразова чемпіонка області, працівник поштамту В. Маренко підтвердила це високе звання, другою була авангардівка З. Праля, третьою — спартаківка Т. Соколова.

В парному жіночому розряді перемогли В. Маренко та С. Ольховська.

Серед чоловіків звання чемпіона області виборов С. Поєдинок, друге місце завоював Є. Йолкін (обидва із спортклубу «Зірка»).

В чоловічій парі першість дісталась А. Несміху та В. Захарову. Не менш гострими були поєдинки в змішаних парах. Тут перемогли Є. Йолкін та В. Маренко.

В. ЗВЕРЖХОВСЬКИЙ,
головний суддя змагань.

НУЛЬОВА НІЧИЯ

Зустріч між минулорічними чемпіонами країни — динамівцями Києва та їх московськими одноклубниками — лідерами нинішньої першості, проходила в Москві і закінчилася нульовою нічиєю.

РОЗРИВ — ОДНЕ ОЧКО

Наближається до кінця обласна спартакіада членів профспілок, об'єднуваних товариством «Спартак». До її програми входять змагання з дев'яти видів спорту. Цими днями проходили поєдинки баскетболістів.

Переможцями серед чоловіків і жінок стали команди обкому профспілки працівників освіти, вищої школи і наукових установ. Другими були чоловіча команда обкому профспілки робітників комунально - побутових підприємств і жіноча — обкому профспілки працівників державної торгівлі та споживчої кооперації. На третьому місці — спортсмени обкому профспілки працівників зв'язку, робітників автомобільного транспорту і шосейних шляхів.

На черзі — останній вид змагань, з ручного м'яча. А поки що найкращі показники у комунальників. Лише на одно очко відстають від них зв'язківці.

ПОГОДА

Вдень 29 вересня по області та місту передбачається мінлива хмарність. Вранці короткочасний дощ. Вітер північно-західний, помірний. Температура повітря: по області — 13 — 18, по місту 14 — 16 градусів тепла.

23 КРОКИ ДО ОЛІМПУ

ХТО ЗАЙМЕ В НАЙБЛИЖЧІ РОКИ найпочесніше місце на шаховому Олімпі? Це питання постійно хвилює мільйони людей нашої планети. Нагадаємо, що з дев'яти офіційних (з 1886 року) чемпіонів світу чотири — представники Радянського Союзу: Михайло Ботвинник, Василь Смислов, Михайло Таль і нинішній чемпіон Тигран Петросян.

Але титул шахового короля (з 1948 р.) присвоюється тільки на трирічний строк. А потім чемпіона викликає до «бар'єру» новий претендент на престол, якому пощастило успішно пройти багатоступінчастий шлях від національних першостей до переможного фінішу в «матчах восьми», які проводяться з 1965 року.

Нинішня осінь відкриває новий цикл міжнародних змагань за володіння шаховою короною: міжзональний турнір (1967 р.), турнір претендентів (1969 р.) і заключний поєдинок з чемпіоном світу (1969 р.)

16 жовтня в Тунісі, вперше на африканській землі, буде піднято прапор VII міжзонального турніру ФІДЕ. 18 гросмейстерів і 6 майстрів сядуть за шахові столики, щоб почати найтяжчий бій тривалістю в 32 дні.

А ось його учасники — переможці зональних турнірів: Юхим Геллер, Айвар Гіпсліс, Віктор Корчной і Леонід Штейн (СРСР), Светозар Глігорич, Борислав Іванов, Олександр Матанович і Мілан Матулович (Югославія), Ласло Барца, Іштван Білек і Лайош Портіш (Угорщина), Роберт Бірн, Самуель Решевський і Роберт Фішер (США), Властимил Горт і Любомир Ковалек (Чехословаччина), Хуліо Болбочан і Артур Панно (Аргентіна), Еврікo Мейінг (Бразілія), Деніел Яновський (Канада), Мігель Кусалар (Колумбія), Магмарсурен (Монголія) і Сарапу (Нова Зеландія). Персонально включено в цей список відомого датського гросмейстера Бента Ларсена.

Найбільш досвідчений з радянського квартету — 42-річний Геллер. Його ім'я ми зустрічаємо в турнірах претендентів 1953, 1956, 1962 і 1965 років. В Кюрасао він майже досяг мети, поділивши друге — третє місце з Паулем Кересом. Першим тоді на півочка вище був Петросян. Виступ в Тунісі — п'ята спроба одеського гросмейстера взяти рекордну висоту.

Неодноразовий чемпіон країни Корчной тільки один раз дійшов до турніру претендентів (1962 р.), але був там лише п'ятим. Зараз, одначе, ленінградець сповнений енергії і вірн в свої творчі сили. Він, мабуть, в ладах із статистикою, яка стверджує, що 36 — 37 років — кращий вік для найкрупніших досягнень.

Але у прихильників 33-річного Штейна особлива думка. Вони переконані, що львівський гросмейстер очолить турнірну таблицю в Тунісі. І не без підстав. Триразовий чемпіон країни зовсім недавно одержав блискучу перемогу на московському міжнародному турнірі, залишивши позаду 17 гросмейстерів. Справді, Штейн грає легко, невимушено, ніби вирішує за шаховою дошкою елементарні арифметичні задачі.

Щодо зовсім іще молодого за гросмейстерським стажем латвійського чемпіона Гіпсліса, то його становище складніше. Адже йому доведеться вперше в своїй спортивній кар'єрі вибрати найбільш раціональну тактику в мало знайомій обстановці.

Серед зарубіжних гросмейстерів перші ролі, безперечно, повинні бути віддані Фішеру, Ларсену і Портішу.

П'ять років тому на Стокгольмському міжзональному турнірі Фішер добився повновагої перемоги, випередивши найближчого конкурента на 2,5 очка.

Однак шахова корона виявилася «книгою за сімома печатками». В Кюрасао Фішер був лише четвертим. Правда, на Всесвітній олімпіаді в Гавані він знову привернув увагу знавців другим (після Петросяна) результатом на першій дошці. Але окремі зустрічі на турнірах з радянськими гросмейстерами не принесли йому лаврів.

В 1964 році чемпіон США не брав участі в змаганнях на першість світу. Свою відмову він мотивував недостатнім, з його точки зору, розміром нагород, а також вимогою надати йому право без відбору грати матч з чемпіоном світу. Ці «мотивування» були, звичайно, відхилені ФІДЕ. Макс Ейве якось писав, що, «якщо Фішер не буде чемпіоном світу в 20 років, він повинен стати ним в 23 роки». Але американець уже перейшов цей рубіж.

Бурхливо прогресує талановитий Ларсен. Його часто називають «московським гросмейстером» (це звання він одержав у Москві в 1956 році). За стилем і сміливими задумами молодий датчанин де в чому нагадує темпераментного Таля. Але у Ларсена зліт інколи чергується з падінням. Та на останньому меморіалі Капабланки в Гавані Ларсен завоював перший приз і випередив таких асів, як Василь Смислов, Лев Полугаєвський.

Майстерність Портіша високо оцінюють багато експертів. Угорський гросмейстер (йому 30 років) — тонкий стратег і відмінно орієнтується в океані дебютних варіантів. На недавньому турнірі гросмейстерів у Москві Портіш добився перемоги в зустрічах з Петросяном, Спаським і Кересом.

Називаючи в першу чергу імена Фішера, Ларсена і Портіша не можна не враховувати й інших претендентів. Це — 56-річний Решевський, який у свій час змагався з Ласкером, Капабланкою і Альохіним; лідер сучасної югославської школи Глігорич, посвячений в шахові рицарі самим професором і гросмейстером Міланом Відмаром; ровесники Ларсена, в минулому чемпіони світу серед юнаків Іванов і Панно. Сюрпризів можна чекати й від Матановича та Матуловича. Повні рішимості дати генеральний бій зовсім юні чехословацькі олімпійці Горт і Ковалек, для яких характерний гострий атакуючий стиль гри.

Отже, 23 тури марафону в Тунісі обіцяють захоплюючу і безкомпромісну боротьбу. А перевага, на мій погляд, залишиться за тим учасником, який рівномірно об'єднає в своїй майстерності не тільки талант і знання, але і наполегливість, витримку, особливо на фініші. Я думаю, що «могутня купка» представників радянської шахової школи займе гідне місце серед шести призерів цього змагання, до яких приєднаються персонально запрошені в турнір претендентів Б. Спаський і М. Таль і лише переможець цієї «вісімки» стане суперником Т. Петросяна.

Я. РОХЛІН,
міжнародний арбітр, шаховий оглядач ТАРС.

СВІТ ПРИРОДИ

● *Великий і різноманітний світ тварин нашої планети. Лише хребетних налічується близько 48000 видів, у тому числі риб — 25.000, земноводних — понад 1700, плазунів — більше як 5000, птахів — 10.000, ссавців — близько 6000. А всього з одноклітинними — до 1,5 мільйона видів. Комах — 75.000 різних видів.*

● *У Середземному морі є риба «рибалка». На голові у неї довгий відросток — свого роду волосінь, на кінці якої міститься світний орган. У пітьмі глибинних вод рибки зграйками збираються «на вогник» і «рибалці» залишається тільки ковтати їх.*

● *Острів Ормуз у Перській затоці складається з чистої кухонної солі. Він підноситься над рівнем моря на 90 метрів і має в діаметрі 30 кілометрів. На острові нічого не росте.*

● *У сосняку поблизу Вільнюса ворона спорудила незвичайне гніздо. Коли його обстежили, то виявилось, що воно сплетене з 123 кусків алюмінієвого дроту і переплетене вірьовками та медичними бинтами завдовжки 11 метрів.*

● *Біля західних берегів Атлантики є ділянка океану діаметром близько 30 метрів, звідки можна брати прісну воду. Встановлено, що в цьому місці на дні є западина, з якої б'є потужний фонтан прісної води. Він досягає поверхні океану. Цією водою користуються судна, що проходять тут.*

● *Риба скафірингус з головою змії, тілом міноги і хвостом ящірки водиться в трьох річках світу: Аму-Дар'ї, Сир-Дар'ї і Амазонці. Чому ця риба водиться в річках, розташованих за тисячі кілометрів одна від одної, ще не встановлено.*

(РАТАУ).

НАША АДРЕСА І ТЕЛЕФОНИ

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36.
Телефони: редактора — 45-00, відповідального секретаря — 45-35, відділів — 45-36.

«МОЛОДОЙ КОММУНАР» — орган Кировоградского обкома ЛКСМУ.

Редактор В. ПОГРІБНИЙ.

БК 02329. Індекс 01197. Друкарня імені Г. М. Димитрова обласного управління по пресі, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2. Зам. № 4794. Тираж 33 000.